

нѣщо безъ друго прѣдставя какво-да-е количество на труда. Напр., ако едни кола може да са направѣтъ въ 25 дена, то и цѣната имъ ще бѣде равна на 25 дена, т. е. да имашъ кола е все сѣщото каквото и да имашъ 25 дена. За тѣзи 25 дена може да са размѣни не само друго нѣщо, което струва тѣж сѣщо 25 дена, но може и да са получи 25 дневния трудъ на едного челоуѣка. За това за богатия челоуѣкъ владѣе голѣмо количество трудъ, т. е. че въ рѣцѣтъ му са е събралъ труда на много челоуѣци.

Размѣната, както знаемъ, става чрезъ паритѣ ; съ пари сѣкий може да си набави потрѣбнитѣ за него нѣща — стоки. А понеже на стокитѣ може да се гледа като на събранъ трудъ, то значи богатия челоуѣкъ може да си набави частъ отъ чуждия събранъ трудъ. И наистина : ако нѣщата, необходими за челоуѣка, не са изработвѣтъ, т. е. ако за тѣхъ никой не са е трудилъ, то нито единъ предметъ не щеше да има цѣнностъ и паритѣ не щехъ да иматъ цѣнностъ. Стоката за това има цѣнностъ, защото неѣж не ѣж намирами готова на земята, а трѣба да ѣж направимъ. Хората съ това са и занимавѣтъ, щото отъ материала, който са намира на земята : каманитѣ, желѣзото, растенията, — правѣтъ отъ него потрѣбнитѣ за тѣхъ си нѣща ; само чрезъ такъвъ трудъ е възможенъ живота, приличенъ на челоуѣчески, а не скотски. Понеже единъ челоуѣкъ не може и не знаѣ да си добива и хлѣбъ, и обуца, и кожухъ и сичко друго, то работата са наръдила така, щото единъ са занимава съ земледѣлие, други съ дюлгерство и пр. Всекий собственикъ на нѣкое нѣщо има цѣнностъ равна на количеството на труда, употребенъ за направата на това нѣщо. Като продаде работата си, работника зема вмѣсто неѣж пари. Тѣзи пари показватъ че той има право да земе разни продукти, т. е. да земе частъ отъ чуждия трудъ въ такава мѣрка, въ каквато са е той трудилъ. Отъ горнето са вижда че